DET JURIDISKE FAKULTET
UNIVERSITETET I BERGEN

NOTAT

til

Fakultetsstyret

Jnr. Arkiv	Sak nr. 43/09.10 Styremøte 07.09.2010

BUDSJETTFORSLAG 2011

Universitetsdirektøren har i brev av 18.06.10 til blant annet fakultetene bedt om at budsjettforslag for 2011 fremmes innen 15.09.10. Brevet inneholdt blant annet mal som skal legges til grunn for utarbeidelsen av budsjettforslaget, herunder tabeller som skal fylles ut.

Som det framgår ovenfor er fakultetets frist for innsending av budsjettforslag 15.09.10. Dekan og fakultetsdirektør har valgt å utarbeide et foreløpig forslag til styremøtet 07.09.10 hvor vi inviterer styret til å kommentere den tekstlige del av forslaget i den foreliggende form, kommentere de foreliggende forslag og tall og eventuelt komme med ytterligere innspill/forslag. Forslaget vil seinere bli supplert med manglende tallmateriale og justert ut fra synspunkt som framkommer i styremøtet.

Som styret vil se er dette et meget verbalt budsjettforslag, og mer omfattende og ordrikt enn et tradisjonelt budsjettforslag. Vi har imidlertid sett dette som en god anledning til gi en bred beskrive av fakultetets situasjon og aktuelle problemstillinger og argumentere for at fakultetets ressursgrunnlag må økes vesentlig. Fra vår side har det også vært viktig å få fram at dette budsjettforslaget ikke bare må ses som et isolert forslag for 2011 men som et ledd i en mer langsiktig oppbyggingsplan for Det juridiske fakultet.

Dekan og fakultetsdirektør vil invitere fakultetsstyret til å gjøre følgende

vedtak:

Dekanen gis fullmakt til å fremme fakultetets budsjettforslag for 2011 med grunnlag i saksnotat av 01.09.10 fra dekan og fakultetsdirektør og synspunkt som framkom i styremøtet

Asbjørn Strandbakken Eivind Buanes

Asbjørn Strandbakken Eivind Buanes

Dekan Fakultetsdirektør

01.09.10
EIBU
Vedlegg

Universitetet i Bergen
Det juridiske fakultet

Budsjettforslag for 2011 fra Det juridiske fakultet

Disposisjon:

1. Sammendrag. Faglige oppgaver og utfordringer

2. Budsjettforslag for 2011. Grunnbevilgningen
   2.1 Innledning
   2.2 Plan for finansiering nye tiltak innenfor og utenfor rammen (sammenslått)
      2.2.1 Driftsbudsjett
      2.2.2 Investeringer
      2.2.3 Inntekter til avskrivninger
      2.2.4 Tillegg frie inntekter
   2.3 Behov for økning av grunnbudsjettet. Oppsummering

3. Budsjett for 2011 BOA
   3.1 NFR
   3.2 EU
   3.3 Andre
   3.4 Forventet omfang prosjekt regnskapsført ved UiB
   3.5 Forventet omfang av Unifob-prosjekter regnskapsført via fakultetets stedkode

4. Tabeller

Vedlegg

1. Ressursbehov for det tverrfakultære satingsområdet Demokrati og rettsstat

1. SAMMENDRAG. FAGLIGE OPPGAVER OG UTFORDRINGER

Samfunnsoppdraget for Det juridiske fakultet er å utdanne høyt kvalifiserte juridiske kandidater som kan fylle sentrale arbeidsoppgaver både nasjonalt og internasjonalt. Forutsetningen for å nå dette målet er at undervisningen gis av høyt kvalifiserte ansatte med forskningskompetanse, at undervisningen og forskningen ved fakultetet har tilstrekkelig bredde til å dekke de viktige tradisjonelle juridiske fagområdene, og at fakultetet har ressurser til å følge opp nye juridiske utfordringer som følge av samfunnsutviklingen. Fakultetets ressurssituasjon medfører per i dag at fakultetets ambisjoner på vegne av Universitetet i Bergen og omverden, ikke kan realiseres. Selv om fakultetet har en studiemodell som har høstet så vel nasjonal som internasjonal anerkjennelse — bl.a. ved NOKUT-prisen i 2004 og senere omtale i internasjonale tidsskrifter — har man fortsatt ikke ressurser til å fylle studiemodellen med den kvalitet som var forutsatt ved innføringen i 2003.

Fakultetet produserer i dag doktorer som gjennom sin forskerutdanning ved Universitetet i Bergen har levert forskning på et høyt internasjonalt nivå. Fakultetet mangler imidlertid ressurser til å knytte til seg disse gjennom faste stillinger eller som postdoktorer. Dette oppleves som et paradoks sett i lys av at Det juridiske fakultet er det svakest finansierte fakultet ved UiB sett i forhold til de oppgaver som skal utføres. Disse forhold er dokumentert gjennom Risautvalget sin innstilling og fakultetets egen ressursutredning fra 2009.

Det er et økende behov for juridisk forskning. Samfunnsutviklingen har aktualisert utfordringer som man vanskelig kunne forutse for få år siden. For eksempel har den genetiske forskning på DNA-molekyl frembrakt ny naturvitenskaplig viten, men samtidig avføder dette personvernrettslige problemstilinger. Patentering av biologisk materiale er heller ikke viet tilstrekkelig oppmerksomhet i rettsvitenskapen. Når man samtidig ser at den internasjonale samhandlingen øker, får dette en rekke implikasjoner for retten. Det kreves et langt større samarbeid om rettslige løsninger mellom ulike land.

Alle rettsområder - formuerett, offentlige anskaffelser, konkurranserett, strafferett mv. - er sterkt påvirket av Norges forpliktelser under EØS-avtalen og andre internasjonale regelverk. Den rettslige kompetanse innen EØS- og EU-rett er imidlertid mangelfullt utbygd. Det juridiske fakultet har et særlig ansvar for å utvikle kompetanse og kunnskap som kan bidra til at Norge har et hensiktsmessig regelverk som ivaretar nasjonale interesser på samme tid som det oppfyller de internasjonale forpliktelser.

Også regionalt er det store juridiske utfordringer. Universitetet i Bergen bør gjennom satsingen på marin forskning, føle et særlig ansvar for å utvikle forskning innenfor havrett og kystsoneforvaltning.

Det er også mangel på akademisk kompetanse innenfor viktige tradisjonelle rettsområder. Mange forskningsområder er omtalt som svært sårbare i NFRs evaluering av rettsvitenskapelige forskning i 2009. Dette skyldes personalsituasjonen, nærmere bestemt det forhold at fakultetet på mange juridiske fagområder har få personer med kompetanse innenfor området. Av denne grunn er det behov for å øke antallet fast ansatte forskere og undervisere ved fakultetet.

Fakultetet ser et betydelig potensial for å bidra til å realisere Universitetet i Bergen sine overordnede målsettinger. Strafferettsmiljøet er i en utredning ved Stockholms universitet omtalt som ledende i Norden. Andre fagmiljø står på spranget til å oppnå samme status. Ressurssituasjonen hindrer at man også innenfor rettsvitenskapen etablerer faglige fyrtårn som markerer Universitetet i Bergen som et internasjonalt forskningsuniversitet.

Både forskningsutfordringen, og behovet for å øke kvaliteten i utdanningen, tilsier at Universitetet foretar en langsiktig oppbygging av de juridiske fagmiljøet i Bergen. I første omgang er det behov for å øke grunnbevilgningen slik at det i 2011 gis rom for å ansette 5 nye førsteamanuenser, nye postdoktorer og noen stipendiater.

2. BUDSJETT 2011. GRUNNBEVILGNINGEN

2.1 Innledning

Det juridiske fakultet er inne i en strategiprosess som skal legge mål for utviklingen av fakultet for perioden 2011-2015. Strategiplanen skal vedtas av fakultetsstyret i desember 2010. Årets budsjett kan derfor ikke bygge på en strategiplan forankret i fakultetets styrende organ. Flere hovedtrekk i gjeldende strategiplan vil imidlertid videreføres, og legges derfor til grunn for budsjettforslaget for 2011.

Et overordnede mål for fakultetet er å bedre forholdstallet mellom lærer og student. Fakultetet har det desidert laveste forholdstall blant fakultetene ved UiB, og for å heve kvaliteten på utdanningen må den faste lærestaben økes. Fakultetets kritiske ressurssituasjon er dokumentert gjennom NOKUT-evalueringen fra 2007. Økning i rammen med sikte på å rekruttere vitenskapelig personale i faste stillinger har derfor første prioritet.

I denne sammenhengen må det understrekes at en bedring av forholdstallet gjennom en reduksjon i studentantallet, ikke vil løse fakultetets grunnleggende behov. Som nevnt foran, har fakultetet behov for flere fast ansatte for å bedre kvaliteten og stabiliteten på undervisning og forskning innenfor sentrale rettsområder, uavhengig av studentantallet. Særlig viktig i denne sammenheng er egne lærere og nødvendig dublering i alle obligatoriske fag.

På lik linje med andre fagmiljø, er situasjonen at meget lovende rekrutter ikke har utsikter til videre akademisk karriere gjennom ansettelse som postdoktor. Fakultetet har for tiden 3 postdoktorstillinger i sitt grunnbudsjett, og 4 om en regner med omgjøringen av en stipendiatstilling til en postdoktorstilling. Det er meget ønskelig at fakultetet tilføres ytterligere slike stillinger med sikte på en langsiktig oppbygging av den faste staben.

I fakultetets rammebudsjett gjenstår det 18 stipendiater når en regner med omgjøringen til posdoktorstilling. På bakgrunn av det tidligere måltall på 24, la fakultetet opp til en rekrutteringsstrategi som medfører at det for tiden er 23 stipendiatårsverk (26 personer). For 2011 vil det skje en viss nedbygging av både årsverk og antall stipendiater. Fakultetet har kapasitet til å øke rammen på 18 stipendiater noe, men kan ikke bruke av grunnbudsjettet for å opprettholde et høyere antall stipendiater enn det som er finansiert gjennom måltallet. Antall doktorgrader ved fakultetet vil derfor på sikt gå ned med mindre måltallet øker og/eller antall eksternfinansierte stillinger øker.

For at fakultetet skal kunne gi forskningsbasert undervisning, er det nødvendig å sikre at en større andel av undervisningen gis av ansatte med forskningskompetanse. Fakultetet har i tråd med de signaler som er gitt fra sentralledelsen utfaset ordningen med midlertidige universitetslektorer i løpet av 2010. Dette har imidlertid medført at det samlede volum av undervisningsårsverk har gått ned. Dels er lektorer gått over i stipendiatstillinger med lavere undervisningsplikt, eller delvis erstattet av førsteamanuenser med et høyere lønnsnivå. Dessuten har fakultetet langt flere langtidspermisjoner enn normalt. Tilgangen til undervisningskrefter med forskningskompetanse er derfor lavere i 2010 enn den var i 2009.

Fakultetet trenger en langsiktig oppbygging av staben. For tiden er det mange svært godt kvalifiserte søkere til de faste stillinger som fakultetet har funnet rom for å utlyse. Mens man

gjennom fakultetets over 40-årige historie har hatt store problemer med å skaffe kvalifisert arbeidskraft, er det nå budsjettet som setter begrensninger for fakultetets ønske om å bidra til å oppfylle universitetets krav om at undervisningen som gis ved Universitetet i Bergen skal være forskningsbasert. Fakultetet ser det derfor som nødvendig å styrke budsjettet slik at det gis rom for å fylle 5 førsteamanuensisstillinger i løpet av budsjettåret 2011. Dette vil bidra til å heve kvaliteten på undervisningen som gis, volumet på undervisningen som er forskningsbasert vil øke, samtidig som kapasiteten innenfor juridisk forskning vil større.

Fakultetet fremmer derfor konkret forslag om midler utenfor rammen for å kunne ansette 5 førsteamanuenser. Utenfor rammen foreslås også flere postdoktorstillinger og stipendiatstillinger.

Samtidig med at staben av vitenskapelige ansatte bygges opp, er det — om i et helt annet omfang — behov for å øke staben av teknisk/administrative ansatte. Innenfor forskningsadministrasjonen er det blant annet behov for en styrking av de forskningsadministrative støttefunksjonene. Men også iverksetting av den nye studieordningen i samsvar med intensjonene og planene krever ytterligere administrative ressurser. Innenfor rammen vil fakultetet derfor søke å finne dekning slik at den administrative staben får en påkrevd styrking

2.2 Plan for finansiering av nye tiltak innenfor uendret budsjettramme og nye tiltak utenfor budsjettrammen (sammenslått)

Med kun to studieprogram, dokumentert underfinansiering, innsparinger i studietilbudet og svak forskningsfinansiering, kan fakultetet i meget begrenset grad finansiere nye tiltak gjennom omdisponeringer og rasjonaliseringer. De konkrete styrkingstiltak som det fremmes forslag om i dette budsjettforslaget vil derfor bli foreslått finansiert **utenfor** rammen. I den videre presentasjonen vil vi disposisjonsmessig således ikke skille mellom innenfor og utenfor rammen. En fellesnevner i dette budsjettforslaget er økte ressurser for å kunne bedre studietilbudet, styrke forskningsaktiviteten og fortsette oppbygging av fakultetet gjennom flere faste tilsettinger av personer som minst har førsteamanuensiskompetanse og øke antall rekrutteringsstillinger på ph.d.- og postdoktornivå

2.2.1 *Driftsbudsjett*

Utdanning

Studieordningen fra 2003, med et langt mer systematisk og bevisst oppbygget undervisningsopplegg enn det som var tilfellet tidligere ved fakultetet, fortsetter å være en pedagogisk suksess.

Fakultetet har imidlertid lagt planer som innebærer betydelig større innslag av metode, rettsvitenskap, etikk og verdier i alle deler av studiet, samt større grad av kobling mellom forskning og undervisning, enn det som er tilfellet i dag. En utvikling i samsvar med planene forutsetter en gradvis, men substansiell, årlig oppbygning av antallet fast ansatte førsteamanuenser og professorer gjennom økte bevilgninger til fakultetet. Bare på den måten kan fakultetet bygge opp stabile og kvalitetssikrede undervisnings- og forskningsteam over tid, og unngå de minimumsløsninger vi i dag må basere oss på i undervisningssammenheng.

Som kjent er vi det fakultetet som har klart svakeste forholdstallet mellom antallet lærere og antallet studenter ved Universitetet i Bergen, og vi har også et klart svakere forholdstall enn Det juridiske fakultetet i Oslo. Det juridiske fakultet i Bergen ligger også helt på grensen i

forhold til NOKUT sine krav knyttet til andelen av fast ansatte førsteamanuenser og professorer i undervisningssammenheng.

Minimumsløsningene knyttet til undervisning innebærer blant annet at en stor del av undervisningen må utføres av personer uten den ønskede forskningsmessige og pedagogiske kompetanse. Undervisningen må i tillegg i stor grad utføres av ulike personer fra år til år, noe som skaper lite rom for stabilitet og utvikling i undervisningen, og som krever ressurser i form av sammensetning av stadig nye undervisningsteam. Uansett studenttall har vi for få fast ansatte på førsteamanuensis- og professornivå til å dekke de grunnleggende og tradisjonelle fagområdene i undervisningen på en tilfredsstillende måte. Dette er fagområder som enhver jurist må ha kompetanse innen, og dermed områder som fakultetet er tvunget til å opprettholde undervisningen innen, både ut fra samfunnshensyn og ut fra hensynet til akademisk forsvarlig virksomhet. Blant annet gjelder det fag som straffe- og sivilprosess som er helt nødvendige for advokater og andre jurister som har befatning med domstolene, og ikke minst for domstolene og dommerne selv.

Dagens budsjettramme og personalsituasjonen gir heller ikke det nødvendige rom for nye studietilbud, medvirkning i tverrfakultære studietilbud i ønsket omfang, eller separate videre- og etterutdanningstilbud. Universitetet i Bergen har imidlertid fått adgang til å tildele LLM-graden, og har fått konkrete forslag til opplegg fra en del av våre forskningsmiljøer. Fakultetet vil snart utrede hvilke av disse forslagene som kan være aktuelle, og hvilke ressurser som kreves i denne sammenhengen. Det vil derfor ikke bli fremmet noe forslag for 2011, men fakultetet vil komme tilbake til spørsmålet i 2012.

Generelt må det følgende gjøres gjeldende: I konflikten mellom å sikre at dagens undervisningstilbud (og da særlig veiledning og kommentering til studentene) kommer opp på et akseptabelt kvalitetsmessig nivå, og det å innføre nye satsingsområder, vil fakultetet måtte prioritere det grunnleggende undervisningstilbudet. Nye satsingsområder krever ressurser i tillegg til de ressursene som er nødvendige for å bygge opp og videreutvikle det grunnleggende undervisningstilbudet.

Forskning

Som et ledd i strategiprosessen mot utarbeidelse av en ny strategiplan for fakultetet for årene 2011-2015, har organiseringen av forskningen og særlig forskergruppeorganiseringen gjennomgått en grundig kartleggings- og evalueringsprosess. Det er også satt inn nye kvalitetsrutiner og kanalisering av ressurser til prosjektutvikling og søknadsutarbeidelse med tanke på eksternfinansiering av større forskningsprosjekter. En del av den administrative kvalitetsutviklingen består i å sørge for at prosjektene inngår i en større og mer langsiktig forskningsstrategi for og -ledelse av fakultetet, slik at hvert enkelt prosjekt kan inngå i en større rekrutterings- og karriereutviklingsplan, samt gi institusjonelle synergieffekter.

Frem til i dag har den juridiske forskningen vært nokså lite ressurskrevende på driftssiden. Som et ledd i utviklingen av større prosjekter og rekrutterings- og prosjektutviklingsprogrammet, kan dette bildet nå bli noe annerledes. Man må blant annet regne med flere utgiftsposter som vil inngå i en egenandel ved større prosjekter, og særlig i tilknytning til større tverrfaglige samarbeidsprosjekter med andre institusjoner. Det er også urealistisk at alle søknader innvilges fullt ut, hvis de overhodet innvilges, og man må da regne med noe subsidiering av enkelte sider – kanskje særlig på driftssiden – som fakultetets egenandel av forskningen på prosjektet for å sikre lønnsmidlene og at forskningen gjennomføres på et høyt faglig nivå.

Det er bekymringsfullt at det har kommet signaler om at smådriftsmidler fra NFR og sentralledelsen ved UiB ikke kan forventes i 2011. I en større sammenheng er det tale om små beløp – i overkant av 400 000 kr – men for den type forskning som fakultetet bedriver er slike driftsmidler svært viktige, blant annet med tanke på reisemidler, nettverksbygging og formidling. Fakultetets søknader om ekstern finansiering av reisemidler er god, men den er langt fra tilstrekkelig. For et fakultet med en presset økonomi vil det vesentlige av budsjettet gå til lønnsmidler og det er derfor lite rom for avsetninger til driftsmidler av denne typen. Hvis man skal forvente en tilfredsstillende økning av eksternfinansierte prosjekter ved fakultetet, må man få et større handlingsrom i form av økte driftmidler for 2011.

Fakultets internasjonale virksomhet vil bli vesentlig svekket om det ikke skjer en styrking av driften til forskningsvirksomheten, og dette vil også gå utover forskerutdanningen på fakultetet.

Som i fjor, står fakultetet fast på at det må forventes et økt ressursbehov dersom den nye handlingsplanen for forskerutdanningen skal kunne gjennomføres. Dette er bekreftet ved de tiltak som allerede er satt i verk. Fakultetet ser mange gode sider ved den nye handlingsplanen, men vil ha store problemer med å tilfredsstille de nye målene med dagens ressurssituasjon. Innføringen av midtveisevalueringen vil også representere en merkbar utgift på budsjettet for forskningsvirksomheten. Tilsvarende vil gjelde dersom man innfører den ønskede ordningen med veilederteam/to veiledere på fast basis til alle interne stipendiater.

Fakultetet er i sluttfasen av en evaluering av fakultetets forskerskole. Det vil i den forbindelse bli foreslått nye endringer av forskerskolen, og fakultetet er i dialog med de juridiske fakultetene i Norden om inngåelse av et institusjonelt samarbeid om de kurs som tilbys i tilknytning til de nordiske ph.d.-programmene. Fakultetet har fått en forskerskoleleder som har fått et overordnet administrativt ansvar for forskerskolen, samt et faglig ansvar for kvalitetssikring av undervisningsoppleggene. Dette har nødvendiggjort avsetning av administrative ressurser. Forskerskolen har vært ressurskrevende fordi det har vært nødvendig å tilby så å si alle kurs lokalt. Dette kan være i endring, men utsettelse av kurs fordrer også at stipendiatene får en økt andel reisemidler, på noenlunde samme nivå som ved andre nordiske juridiske fakulteter. De utenlandske stipendiatene, og internasjonaliseringen av forskerutdanningen, tar en stor del av fakultetets reisebudsjett. Det har også vært et problem for utenlandske stipendiater å søke på eksterne reisemidler på grunn av sin utenlandske bakgrunn. Dersom man skal komme på et konkurransedyktig og internasjonalt akseptabelt nivå er det nødvendig å tilføre forskerutdanningen ved fakultetet flere midler på fast basis.

Fakultetet mener klart at det er nødvendig å prioritere en satsing på postdoktorstillinger fremfor stipendiatstillinger. Midlertidige postdoktorstillinger er en helt nødvendig satsing for at fakultetet tilstrekkelig raskt skal kunne rekruttere topp kvalifisert personell til vitenskapelige toppstillinger. En tilføring av postdoktorstillinger må imidlertid ikke gå på bekostning av en tilføring av faste førsteamanuensisstillinger som er helt nødvendige for en jevn oppbygging av fakultetets virksomhet og studietilbud. Dette gjelder særlig fordi fakultetet nå har en nedgang i antall personer i faste toppstillinger, og fordi man fremdeles ikke har tilstrekkelig med personale i faste stillinger med doktorgradskompetanse i helt nødvendige fag på profesjonsstudiet.

På bakgrunn av det ovennevnte er det vanskelig uforbeholdent å støtte det vedlagte forslaget fra programstyret for Demokrati- og rettsstatssatsingen, dersom Demokrati og rettsstat ikke videreføres som en tematisk satsing i tilknytning til den nye strategiplanen for UiB. Det vil

være nødvendig at forslaget til øremerkede rekrutteringsstillinger inngår i andre forventede satsingsområder ved fakultetet. Fakultetet beklager at det må være slik, fordi satsingen har vært meget fruktbar og nå viser gode resultater. Det beklagelig dersom UiB velger å legge ned en satsing før man har høstet fruktene av det arbeidet som er gjort av programstyret og forskerne tilknyttet satsingen. Det tverrfakultære satsingsområdet som koordineres fra Det juridiske fakultet, har gode resultater etter to års virksomhet. De to faste seminarseriene *CMI-UiB Fredagsseminaret om demokrati og rettsstat* og *Forum for vitenskap og demokrati* er godt etablert og har spilt en viktig rolle for utvikling av faglig samarbeid mellom enkeltforskere, forskermiljøer og enheter ved UiB, CMI, Uni Research og Høgskolen i Bergen. Demokrati og rettsstat har også vært medarrangør for en rekke andre faglige tiltak. Disse samarbeidsrelasjonene har vært avgjørende for at tre tverrfaglige forskerprosjekter har oppnådd ekstern finansiering, to fra Forskningsrådet og ett fra Meltzerfondet, til sammen ca 18,5 millioner kroner. [1] De to prosjektene med finansiering fra Forskningsrådet bidrar begge vesentlig til kompetansebygging på etterspurte forskningsfelt som *sosiale rettigheter* og *rettsliggjøring*

I forhold til det siste temaområdet vil fakultetet være positiv til en videre utbygging, da aktiviteten også kan integreres og bidra i andre sterke forskningsmiljøer ved fakultetet. Likeledes anses utviklingen av prosjekter i relasjon til Grunnlovsatsingen som et meget viktig tiltak, der det etterspørres forskning om Grunnlovens betydning for Norge som demokratisk stat. Programstyret for Demokrati og rettsstat har spilt en aktiv rolle overfor forskningskomiteen som utarbeider fagplan for satsingen. Basert på tidligere gode erfaringer med nettverksbygging vil programstyret legge til rette for samarbeid i søknadsprosessen til utlysningen nå i høst. I denne satsingen vil samarbeid mellom både jurister, samfunnsvitere og humanister være en forutsetning.
Fakultetet er ikke negativ til at utlysningen av en stipendiat- eller postdoktorstilling øremerket for dette temaområdet kan være åpen i forhold til ønsket fagkompetanse. Fakultetet vil ha størst behov for postdoktorstilling, og foreslår derfor det. Dette også hensett til antallet stipendiatstillinger som allerede ligger inne i søknader som er til behandling i løpet av 2010.

Dersom UiB velger å videreføre satsingsområdet marin forskning vil fakultetet lojalt følge opp denne satsingen, men det er likevel ikke slik at man har planer om mer strategiske tiltak for året 2011 i denne retningen. Fakultetet er i dialog med ulike samarbeidspartnere internt ved UiB, men det har foreløpig ikke vært grunnlag for å iverksette konkrete tiltak på forskningssiden. Situasjonen er fremdeles slik at vi i nærmeste fremtid bare kan gi dette fagområdet et tilstrekkelig forskningsmessig løft gjennom eksternfinansiering, og helst sammen med samarbeidspartnere i Vestlandsregionen. Slike tiltak må imidlertid, som tidligere påpekt, kombineres med sentrale avsetninger til fakultetet – avsetninger som også kan inngå som universitetets egenandel dersom det blir stilt krav om egenandel.

Lønnsandelen i budsjettet

Fakultetet har en relativt høy lønnsandel som utvilsomt binder opp fakultetets handlingsrom. På den annen side tilsier både NOKUT-rapporten og realisering av fakultetets strategiplan at oppfølging forutsetter ytterligere stillingsressurser (og økt lønnsandel). Fakultetet har med grunnlag i budsjettrundskrivets anmodning vurdert mulige tiltak for å redusere lønnsandelen i budsjettet, men konkludert med at vi ikke anser dette som mulig dersom studiekvaliteten ikke skal reduseres ytterligere

[1] De to NFR-prosjektene er lagt til Det juridiske fakultet, jf pkt 3.1 og 3.3 nedenfor. Forskerprosjektet med midler fra Meltzerfondet, er lagt til SV-fakultetet.

2.2.2 *Investeringer*

Investeringer ved fakultetet består i det vesentligste av innkjøp av datautstyr til pc-stuene for studenter og til fakultetets ansatte, samt innkjøp av skrivere/kopimaskiner.
Kostnadene i forbindelse med innkjøp av datamaskiner har falt en god del de siste årene, og fakultetet bruker totalt sett mindre enn for bare få år siden til dette formålet. Imidlertid vil kostnadene til formålet svinge noe fra år til år, avhengig av alderssammensetningen på maskinparken. I 2011 er det behov for å bytte ut en del pc-er som er gamle, inkludert et femtitalls pc'er i pc-stuene. I tillegg må det tas høyde for utskiftning av en skriver eller to. Samlet utgjør dette en antatt kostnad på kr. 750.000, som er en økning på ca kr 330.000 i forhold til stipulert forbruk i 2010.

2.2.3. *Inntekter til avskriving*

Som det framgår av tabell 1 er her ført opp kr 450.000.

2.2.4 *Tillegg frie inntekter*

Fakultetet antar at de frie inntektene i 2011 blir noe lavere enn budsjettert i 2010; kr 200.000.

2.3 Behov for økning av grunnbudsjettet. Oppsummering

Fakultetet har i dette budsjettdokumentet redegjort for at fakultetet med bare to studieprogram, og hvor begge programmene fortsatt er under utvikling, ikke kan foreta vesentlige omdisponeringer innenfor rammen. Dette medfører at **alle styrkingsforslagene nedenfor må skje utenfor rammen.**

Behovet for nye førsteamanuensisstillinger, postdoktorstillinger og stipendiatstillinger, er det redegjort for ovenfor. Det samme gjelder styrking av driftsstøtte til forskningsaktiviteten

Totalt foreslår fakultetet en økning utenfor rammen på kr **XX (TALL SEINERE)** for 2011. Tallene framkommer slik:

1. Kr 4,8 mill for 5 nye førsteamanuensisstillinger á kr 960.000 ut fra fakultetets lønnsnivå og 20% overhead

2. Kr 2,816 mill for 4 postdoktorstillinger a kr 704.000 med følgende innbyrdes rangering
   a) stilling i samsvar med fakultetets interne prioriteringer
   b) stilling til Grunnlovssatsingen under Demokrati og rettsstat
   c) videreføring stilling under Demokrati og rettsstat hvor tilsettingsforhold opphører i 2011
   d) stilling til det NFR/VAM-finansierte prosjektet Judicialisation and Social Citizenship under Demokrati og rettsstat

3. Kr 2,01 mill til 3 nye stipendiatstillinger ved fakultetet, á kr 670.000

4. kr 1,4 mill til driftsstøtte forskning

5. **kr XX (?????)** til konferanser ved UiB i regi av Demokrati og rettsstat og driftsstøtte til Demokrati og rettsstat. **MÅ DRØFTE OM DETTE SKAL VÆRE MED**

Fakultetet understreker at ovennevnte budsjettøkning for Det juridiske fakultet må ses som en del av en langsiktig og omfattende styrking av fakultetets budsjettgrunnlag.

Fakultetet legger i dette budsjettet til grunn at fakultetets husleie i 2011 vil ligge på samme nivå som i 2010

3 BUDSJETT 2011 - BIDRAGS- OG OPPDRAGSFINANSIERT AKTIVITET (BOA)

3.1 NFR

Forventet omfang i 2011 for individuelle stipendiater og postdoktorer
I inneværende år har fakultetet tilsetting i tre postdoktorstillinger og fem stipendiatstillinger med finansiering fra Forskningsrådet . To av postdoktorstillingene og fire av stipendiatstillingene videreføres i 2011. I tillegg vil én postdoktorstilling med finansiering fra NFR ha oppstart i januar 2011.
Til sammen innebærer dette tre postdoktorstillinger og fire stipendiatstillinger fra Forskningsrådet med helårsvirkning i 2011. Det anslås en ytterligere økning i 2011 i form av én postdoktorstilling med finansiering fra Forskningsrådet. *Forventet omfang av NFR-finansierte rekrutteringsstillinger i 2011 vil derfor være fire postdoktorstillinger og fire stipendiatstillinger.* For øvrig vises det til punkt 3.3 der det går fram at fakultetet har ytterligere *tre postdoktorstillinger* med (del)finansiering fra Bergens forskningsstiftelse (rekrutteringsprogrammet).

Prosjektportefølje
Fakultetet har for tiden åtte forskerprosjekter finansiert av Norges forskningsråd, med en samlet bevilgning på ca 7 millioner kroner i 2010. I tillegg er fakultetet tildelt i ca 600 000 kroner i form av konferanser, mobilitetsstipend og små driftsmidler til bruk i 2010 . Samtlige av forskerprosjektene videreføres i 2011, med en samlet bevilgning på ca 6,5 millioner kroner. I tillegg vil det være oppstart av et større NFR-prosjekt i regi av VAM-programmet i januar 2011[2] slik at den totale forskerprosjektporteføljen beløper seg til ca 10 millioner kroner. Det er fra Forskningsrådet foreløpig søkt om ca 33 millioner kroner for 2011[3]. I tillegg vil det bli søkt Forskningsrådet om ytterligere midler i forbindelse med VAM-programmet i september. Forventet omfang når det gjelder Forskningsrådsmidler i 2011 antas å være på i underkant av 11 millioner (jf pkt 3.1.1).

3.2 EU
Det satses aktivt på prosjektdeltakelse innenfor FP7, men fakultetet regner ikke med at dette vil ha budsjettmessige konsekvenser for 2011.

3.3. Andre
I inneværende år har fakultetet en samlet bevilgning på 3,7 millioner kroner. Dette er i hovedsak midler fra Meltzer-fondet, Universitetsfondet, Bergens forskningsstiftelse, Justisdepartementet og Utenriksdepartementet. Som nevnt under punkt 3.1 har fakultetet tre postdoktorstillinger med (del)finansiering fra Bergens forskningsstiftelse.

Forventet inntekt for 2011 er på tilsvarende nivå som i fjor, altså 3,7 millioner kroner.

---

[2] Fakultetet har koordinatoransvar for et tverrfaglig forskerprosjekt i regi av VAM-programmet som ble tildelt 14 millioner kroner av Forskningsrådet i inneværende år. I prosjektet er det knyttet én postdoktorstilling til fakultetet.
[3] Dette inkluderer 4 søknader om personlig postdoktorstipend knyttet til FRISAM, to forskerprosjektet knyttet til FRISAM og ett forskerprosjekt knyttet til programmet HAVKYST.

3.4 Forventet omfang av prosjekter regnskapsført ved UiB

Dersom anslaget ovenfor om tilslag på nye søknader slår til, vil det totale omfanget av BOA være på 14,5 millioner kroner.

3.5 Forventet omfang av Unifob-prosjekter regnskapsført via fakultetets stedkoder

Det forventes ingen Unifob-prosjekter som regnskapsføres via fakultetets stedkoder.

Tabell 1. Budsjettforslag 2011, Grunnbevilging

Budsjettforslag GB	Drift	Investering	Totalt
Budsjettramme 2010 (Hovedfordeling)	87 341	2 088	89 429
Resultatbaserte inntekter:			
1. Utdanning	2 071		2 071
2. Forskning*	390		390
Konsekvensjusteringer:			0
1. Kommer tilbake til dette			0
2.			0
3.			0
Konsekvensjustert ramme 2011	89 802	2 088	91 890
Tiltak utenfor rammen:			
1. 5 nye førsteam. stillinger	4 800		4 800
2. 4 nye postdoktorstillinger	2 816		2 816
3. 3 nye stipendiatstillinger	2 010		
4. Driftstøtte forskning	1 400		
5. Demokrati og rettstat			0
Sum foreslått ramme 2011	100 828	2 088	99 506
Tillegg for inntekter til avskriving		450	450
Tillegg for instituttinntekter	250		250
Sum foreslått budsjett 2011	101 078	2 538	100 206

* Resultatmidler for forskning beregnes etter eksisterende modell.
Eventuell endring i modellen skal diskuteres i universitetsstyrets septembermøte.

Tabell 2

Inntekter BOA	BOA 2011 (mill)	Av dette inntekter fra dekningsbidrag	Post. doc. (åv)	Stipendiat (åv)
Bidrag fra Forskningsrådet	10,8	0,7	3	1,5
Bidrag fra EU	0	0	0	0
Bidrag fra andre	3,7	0,25	1,4	
Oppdrag	0,0			
SUM	14,5	0,9	4,4	1,5

Tabell 3. Budsjettforslag 2011 – overføringer

Overført inntekt	2009	Mål 2010	Mål 2011
Grunnbevilgning	300	1 500	0
Forskningsrådet	2 900	1 600	1 200
Sum overføringer KD	3 200	3 100	1 200
EU	90	0	0
Andre			
Oppdrag			
Sum utsatt inntekt	90	0	0

Asbjørn Strandbakken
Dekan

Eivind Buanes
Fakultetsdirektør

16.08.10
LAHO/RASÆ/EIBU/ANA/KNT/ASS

Vedlegg

Vedlegg til budsjettforslag for 2011 fra Det juridiske fakultet

Ressursbehov til det tverrfakultære satsingsområdet Demokrati og rettsstat

Dette budsjettforslaget er i samsvar med forslag fra programstyret for Demokrati og rettsstat, og følger også som vedlegg til fakultetets budsjettforslag.

Universitetsstyret vedtok 25.10.2007 å etablere Demokrati og rettsstat som et strategisk satsingsområde ved UiB, og et tverrfakultært programstyre ble oppnevnt av rektor i mai 2008. De deltakende fakultetene er Det juridiske fakultet, Det humanistiske fakultet og Det samfunnsvitenskapelige fakultet. Det juridiske fakultetet har tatt ansvaret for institusjonell utvikling av demokrati og rettsstat som forskningsfelt ved UiB. Professor Henriette Sinding Aasen er oppnevnt som faglig koordinator.

Etter to års virksomhet er satsingsområdet Demokrati og rettsstat godt etablert og har gode resultater å vise til. Det er etablert tverrfaglige møteplasser og samarbeidsrelasjoner for prosjekt- og søknadsutvikling som nå gir resulterer i form av ekstern finansiering. To faste seminarrekker har vært arrangert i henholdsvis fire og to semestre, begge har god oppslutning. Stipendiatene som er knyttet til satsingen har etablert et stipendiatforum og bidrar aktivt i faglige aktiviteter, også som arrangører. Høsten 2010 er til sammen seks internfinansierte stipendiater knyttet til Demokrati og rettsstat (tre postdoktorer og tre doktorgradsstipendiater).

Ekstern finansiering
Det siste året har satsingen oppnådd ekstern finansiering fra Forskningsrådet til to større forskerprosjekter med til sammen nesten kr 20 millioner; *Judicialisation and Social Citizenship* er tildelt kr 14 millioner fra VAM-programmet, og *Health Promotion, Dignity and Human Rights* er tildelt ca kr 4 millioner fra NORGLOBAL-programmet. Meltzerfondet har bevilget kr 415 000 til prosjektet *Political Behavior in the Supreme Court of Norway*. I tillegg har satsingsområdet fått tildelt til sammen kr 696 000 til forprosjekter og prosjektutvikling, seminarer, workshops, konferanser, gjesteforsker, formidling o.l. fra Meltzerfondet, Universitetsfondet, UiBs gjesteforskerprogram, Forskningsrådet og Samarbeidsfondet for CMI og UiB. Fritt Ord har vært bidragsyter ved en del arrangementer der Demokrati og rettsstat har vært medarrangør. De to nye NFR-prosjektene finansierer til sammen fire rekrutteringsstillinger – tre postdoktorer og en stipendiat.[4]

Intern finansiering
UiB sentralt finansierer to postdoktorstillinger til satsingsområdet. Disse er besatt med en postdoktor ved SV-fakultetet og en ved Det juridiske fakultet. Den første utløper i februar 2011, den andre i april 2012. Det samfunnsvitenskapelige fakultet finansierer tre stipendiatstillinger og en postdoktorstilling. Det juridiske fakultet og Det samfunnsvitenskapelige fakultet har det siste året bidratt med kr 40 000 hver til driftsmidler.

---

[4] Prosjektet *Health promotion, dignity and human rights* er et nord-sør samarbeid og har en postdoktor ved Muhumbili University i Tanzania og en ved UiB. Stillingen ved UiB er utlyst innen feltet Human Rights Law med søknadsfrist i august. Til prosjektet *Judicialisation and Social Citizenship* ble det søkt to postdoktorstillinger og en stipendiatstilling. Budsjettet ble imidlertid redusert (søkt 18 mill, tildelt 14 mill), og det søkes derfor finansiering av den ene postdoktorstillingen fra UiB. Professor Henriette Sinding Aasen, Det jurdiske fakultet, er prosjektleder for begge prosjektene.

De tre fakultetene bidrar med hver sin tredjedel av faglig koordinatorstilling i 30 % stilling. I tillegg kommer administrative stillingsressurser til sekretariatsarbeid, arrangementsstøtte, økonomisk oppfølging, drift av nettside mm.

Planer for videre utvikling av demokrati- og rettsstatsforskning
Prosjektbevilgningene fra Forskningsrådet er resultat av et målrettet arbeid med å etablere og videreutvikle samarbeidsrelasjoner mellom de mange faglige ressursene som finnes i Bergen for å bygge opp en større satsing på forskning om sosiale rettigheter, slik det ble gjort rede for i budsjettinnspillet for 2010. Prosjektene omfatter forskere fra flere institutt og fakultet ved UiB, Uni Rokkansenteret, CMI, Høgskolen i Bergen, Høgskolen i Oslo, Universitetet i Stavanger og flere universiteter i USA, Europa og Afrika.

De tildelte prosjektmidlene gir UiB gode forutsetninger for en videre faglig utvikling og satsing på feltet *sosiale rettigheter*. Prosjektene vil bidra vesentlig til kompetansebygging på etterspurte forskningsfelt som sosiale rettigheter og rettsliggjøring. Både VAM og NORGLOBAL er potensielle finansieringskilder for ytterligere prosjekter. Begge disse programmene etterspør samarbeid mellom samfunnsvitere og rettsvitere, og ikke minst er solid rettsvitenskapelig kompetanse i forskerteamet i økende grad en forutsetning. Justisdepartementet ønsker å styrke forskningen på innvandring og internasjonal migrasjon, og den siste utlysningen fra VAM er spesielt rettet mot rettsvitenskapelig kompetansebygging på disse feltene. Programstyret for Demokrati og rettsstat har initiert viktige tverrfaglige samarbeidsarenaer spesielt innen VAM-feltet som bør styrkes og videreutvikles for å posisjonere UiB til fremtidige utlysninger.

Feltet sosiale rettigheter *kompletterer* viktige forskningsfelt ved UiB og kan også virke *integrerende* på tvers av eksisterende forskningsfelt og forskningsmiljø. Det kan bidra til å styrke demokrati- og rettsstatforskningen, den utviklingsrelaterte forskningen og globale studier, i tillegg til forskning om velferd, arbeidsliv og migrasjon. Feltet sosiale rettigheter kan også bidra med viktige perspektiver til samfunnsrettet klimaforskning. Prosjektet *Climate Change Discourse, Rights and the Poor* skal spesielt undersøke hvordan vi forholder oss til sosiale rettigheter knyttet til ressurser som blir påvirket av klimaendringer, som vann og mat.[5] Videre inviterer feltet til nærmere refleksjon om og studier av det viktige forholdet mellom individuelle *rettigheter* som en av demokratiets grunnpilarer og *rettsliggjøring* som en potensiell trussel mot demokratiet.

Programstyret har startet et arbeid for å posisjonere UiB og Bergen til den kommende utlysningen fra Forskningsrådets *Grunnlovsatsing*, som etterspør forskning om Grunnlovens betydning for demokrati og folkestyre. Dette er kjernespørsmål i en satsing som Demokrati og rettsstat. Programstyret mener forskningsmiljøene i Bergen har særlig gode forutsetninger for en innretting mot *grunnlovskonsepter* og *grunnlovsprosesser*. En slik innretting gir godt utgangspunkt for komparative undersøkelser av hvordan grunnlover blir til og betydningen av den konkrete historiske, statlige og sosiale konteksten for hvilket konsept for en konstitusjon som blir valgt. Det finnes viktig kompetanse i Bergen på grunnlovers innretning og betydning for demokratiutvikling i en rekke land både i Latin Amerika og Afrika, og til dels Asia, i tillegg til Europa. En slik innretting av Grunnlovsatsingen kan bidra til å styrke UiBs satsing på globale perspektiver og globale studier. Programstyret mener at Bergensmiljøene kan bidra til at kunnskapsoppbyggingen gjennom Grunnlovsatsingen gir plass til både europeiske og ikke-vestlige erfaringer med ulike grunnlovskonsepter.

---

[5] Prosjektet har finansiering fra NORGLOBAL og er et nord-sør samarbeid med Sør-Afrika. Prosjektet er tverrfakultært og ledes av Asun St. Clair, Sosiologisk institutt, Kjersti Fløttum, LLE og Siri Gloppen, CMI og Institutt for sammenliknende politikk.

Forskningsrådets Grunnlovsatsing retter seg spesielt mot 200-årsjubileet i 2014 for Norges Grunnlov. Programstyret for Demokrati og rettsstat mener jubileet bør markeres med faglige arrangementer også i Bergen, og ber om at det settes av midler til både forskning og formidling om grunnlovers betydning for demokrati, folkestyre, frihet og menneskerettigheter – historisk og aktuelt, nasjonalt og globalt.

I tillegg til markeringen av 200-årsjubileet for Grunnloven i 2014, mener programstyret det er naturlig at satsingen Demokrati og rettsstat spiller en rolle i markeringen av 100-årsjubileet i 2013 for *stemmerett for kvinner i Norge*, og 200-årsjubileet i 2015 for *Norges Høyesterett*. Jubileene gir godt grunnlag for at satsingen Demokrati og rettsstat de nærmeste årene tematisk innretter sitt arbeid mot *stemmerett*, *kvinners politiske deltakelse*, *konstitusjonens betydning for demokratiet og rettsstaten*, og *Høyesteretts rolle i en demokratisk rettsstat*.

Flere enkeltforskere og miljøer ved UiB har meldt interesse for å samarbeide med Demokrati og rettsstat om en faglig markering av stemmerettsjubileet i 2013. Spesielt historikere, men også samfunnsvitere, vil spille en viktig rolle.

I forbindelse med 200-årsjubileet for Norges Høyesterett i 2015 er det grunn til å trekke frem det pågående prosjektet om politisk atferd i Høyesterett.[6] Prosjektet har en større bevilgning fra Meltzerfondet og innebærer tett samarbeid mellom statsvitenskap og rettsvitenskap. Det er søkt midler fra Forskningsrådet til et stort prosjekt om rekruttering av dommere og beslutningsatferd i Høyesterett. Prosjektet vil også omfatte komparativ analyse av flere lands høyesterett. Norsk høyesterett har en del særtrekk internasjonalt, samtidig som det er påfallende lite studier gjort av hvilke ulike faktorer som spiller med i den prosessen som resulterer i en domsavsigelse. Høyesterettsprosjektet har allerede vakt betydelig interesse og har fått store oppslag i media.

Programstyret ber om følgende avsetninger

1 Videreføring av de to sentralt finansierte postdoktorstillingene når nåværende stillingsinnehaveres tilsettingsforhold opphører (hhv feb 2011 og april 2012).
2 En postdoktorstilling til det NFR/VAM-finansierte prosjektet Judicialisation and Social Citizenship.
3 En stipendiat- eller postdoktorstilling knyttet til Grunnlovsatsingen, med oppstart i 2011. Stillingen kan lyses ut med åpen disiplinær tilknytning.
4 Midler til planlegging og gjennomføring av konferanser/faglige arrangement ved UiB i henholdsvis 2013, 2014 og 2015 for å markere 100-årsjubileum for kvinners stemmerett og 200-årsjubileer for Norges Grunnlov og Norsk Høyesterett. I 2011 bes det om en avsetning på kr 200 000 til faglig oppstart av jubileumsmarkeringene (f.eks. planleggingseminarer, forskersamlinger/workshops, forprosjekter, samarbeid for å styrke og supplere evt ekstern finansiering fra Forskningsrådets Grunnlovsatsing, osv) .
5 Midler til drift av igangsatte og nye faglige arrangementer, nettverksbygging og videre prosjektutvikling innenfor hele bredden av satsingen.

---

[6] *Political Behavior in the Supreme Court of Norway*, prosjektleder er professor Gunnar Grendstad, Inst for sammenliknende politikk. Et viktig mål med prosjektet er oppbygging av en database med alle ikke-enstemmige domsavsigelser i Høyesterett fra 1945 til i dag. Grendstad har et godt etablert samarbeid med amerikanske forskere ved Purdue University, og det er allerede publisert artikler i internasjonale tidsskrift med utgangspsunkt i databasen ved UiB. En evt tildeling fra NFR vil gi midler til å etablere en dommerdatabase ved NSD, som vil bli et viktig supplement til politikerdatabasen for analyser av den norske demokratiske modellen.

Programstyret ber fakultetene videreføre delfiansiering av frikjøp for faglig koordinator og tilskudd til arrangementer og driftsstøtte i størrelsesorden kr 40 000 per år.